Bipolar Bozuklukta ??levsellik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bipolar Bozuklukta ??levsellik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17970

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bipolar Bozuklukta ??levsellik Ölçe?i (BB-?), Bipolar Bozukluk tan?s? alm?? bireylerin günlük ya?amdaki i?levsellik düzeylerini kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? özgün bir ölçektir. Bu ölçek, hastal???n do?as?ndan kaynaklanan duygusal, zihinsel ve sosyal alanlardaki k?s?tl?l?klar? ölçmeyi hedefler. Türk psikiyatri uzmanlar? taraf?ndan geli?tirilen BB-?, 11 alt ölçek ve 52 maddeden olu?makta olup, hastalar?n remisyon dönemlerinde dahi süregelen i?levsel bozukluklar?n? nicelle?tirmede önemli bir araç olarak kabul edilmektedir. Ölçe?in geli?tirme ve psikometrik özellikleri 2007 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Bipolar Bozuklukta ??levsellik Ölçe?i, Bipolar Bozukluk, Psikososyal ??levsellik, ??levsellik De?erlendirmesi, Psikometrik Özellikler, Ya?am Kalitesi.

Yazarlar

Ömer Aydemir, ?brahim Eren, Hakan Sava?, Nalan Kalkan-O?uzhano?lu, Nüket Koçal, Hale Devrimci-Özgüven, ?ahika Vahip.

Amaç

Bipolar Bozuklukta ??levsellik Ölçe?i'nin temel amac?, Bipolar Bozukluk spektrumunda yer alan hastalar?n hastal?k dönemleri d???nda (özellikle ötimik dönemlerde) ya?ad??? i?levsel k?s?tlamalar? objektif ve sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu ölçek, sadece semptomlar?n ?iddetini de?il, ayn? zamanda hastal???n bireyin sosyal, mesleki ve ki?isel ya?am kalitesi üzerindeki uzun vadeli etkilerini ölçmek üzere tasarlanm??t?r.

Ölçek, klinik uygulamada ve ara?t?rmalarda kullan?lmak üzere geli?tirilmi?tir. Klinisyenlerin tedavi planlar?n? optimize etmelerine, özellikle rehabilitasyon ve psikososyal müdahale gereksinimlerini belirlemelerine yard?mc? olmay? amaçlamaktad?r. Ayr?ca, farkl? tedavi yöntemlerinin hastalar?n genel i?levsellik düzeyleri üzerindeki etkilerini kar??la?t?rmak için güvenilir bir ölçüt sunar.

Yap?

BB-?, psikososyal i?levsellik yap?s?n?, Bipolar Bozukluk hastalar?n?n kar??la?t??? özgül zorluklar? yans?tan 11 farkl? alt alanda ölçmektedir. Bu 11 alan, hastalar?n günlük ya?am, sosyal ili?kiler, bili?sel süreçler ve ki?isel geli?im gibi kritik boyutlardaki yeterliliklerini de?erlendirir. Ölçek, yaln?zca d??a dönük davran??lar? de?il, ayn? zamanda damgalanma hissi gibi içsel deneyimleri de kapsayarak bütüncül bir i?levsellik profili sunar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, hastal???n do?al seyri içinde ortaya ç?kan ve genellikle semptomatik düzelmeye ra?men devam eden "kal?nt? i?levsellik bozuklu?u" kavram?na odaklanmaktad?r. Bu, Bipolar Bozukluk tedavisinin nihai hedeflerinden biri olan sosyal ve mesleki iyile?menin ölçülmesinde hayati öneme sahiptir.

Geçerlik

BB-?'nin geçerlilik analizleri, ölçe?in klinik aç?dan önemli i?levsellik boyutlar?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir. Yap? geçerlili?i çal??malar?, hem Aç?klay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile desteklenmi?tir. DFA sonuçlar?na göre, 11 alanl?k yap?, 0.061 RMSEA (Yakla??m Hatalar?n?n Karekök Ortalamas?) de?eri ile kabul edilebilir düzeyde modele uyum sa?lam??t?r.

Ölçe?in kriter geçerlili?i, ??levselli?in Genel De?erlendirilmesi (GAF) ölçe?i ile anlaml? düzeyde korelasyon göstermesiyle kan?tlanm??t?r ($r=0.428$, $p<0.0001$). Bu korelasyon, BB-?'nin geleneksel i?levsellik ölçütleriyle uyumlu oldu?unu belirtir. Ayr?ca, ölçek, hasta grubunu (ortalama puan=111.8±15.2) sa?l?kl? kontrol grubundan (ortalama puan=121.4±10.4) istatistiksel olarak anlaml? bir ?ekilde ay?rt etme yetene?i göstermi?tir ($t=-2.300$, $p=0.038$), bu da ölçe?in ay?rt edici geçerlili?ini desteklemektedir.

Güvenilirlik

Bipolar Bozuklukta ??levsellik Ölçe?i'nin güvenilirlik analizleri, yüksek düzeyde iç tutarl?l?k ve zamansal istikrar sergilemi?tir. ?ç tutarl?l?k analizi sonucunda, güvenilirlik katsay?lar? dü?ük olan alt? madde ç?kar?ld?ktan sonra, genel Cronbach alfa katsay?s? 0.91 olarak belirlenmi?tir. Bu de?er, ölçe?in maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü göstermektedir.

Madde-toplam puan korelasyonlar? 0.22 ile 0.86 aras?nda de?i?mektedir ki bu, maddelerin ölçe?in bütününe iyi bir katk? sa?lad???n? i?aret eder. Test-yeniden test güvenilirli?i (zamansal istikrar) için yap?lan analizde, iki ölçüm aras?ndaki korelasyon katsay?s? oldukça yüksek bulunmu?tur ($r=0.82$, $p<0.0001$). Bu sonuç, ölçe?in zaman içinde tutarl? puanlar verdi?ini ve kararl? bir ölçüm arac? oldu?unu do?rulamaktad?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in geli?tirme a?amas?ndaki psikometrik çal??malar, karma??k yap?s?n? ortaya koymak için Aç?klay?c? Faktör Analizi kullanm??t?r. Bu analizde, toplam varyans?n %65.1'ini temsil eden 13 faktör elde edilmi?tir. Bu faktörler, Bipolar Bozuklukta i?levselli?in çok boyutlu do?as?n? yans?tmaktad?r.

Daha sonra yap?lan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA), ölçek yap?s?n?n 11 alt alandan olu?tu?u

ARABPSYCHOLOGY.COM

hipotezini test etmi?tir. DFA sonuçlar?, 11 alt ölçekten olu?an yap?n?n, 0.061 RMSEA de?eri ile kabul edilebilir model uyumu gösterdi?ini do?rulam??t?r. Bu, ölçe?in teorik olarak öngörülen 11 boyutlu yap?s?n?n ampirik verilerle desteklendi?i anlam?na gelmektedir.

Enstrüman

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek Geli?tirme Çal??mas?)

Biçim: 52 maddelik, 11 alt ölçekli öz bildirim ölçe?i.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Bipolar Bozukluk tan?s? alm?? bireyler ve sa?l?kl? kontrol gruplar?.

Ya? Grubu: Yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, özellikle Bipolar Bozukluk hastalar?n?n remisyon veya ötimik dönemlerdeki kal?c? i?levsellik bozukluklar?n? de?erlendirmek için uygundur.

Test Metodolojisi: 3'lü Likert Ölçe?i kullan?lm??t?r (1=hay?r - 3= evet). Yüksek puanlar, ilgili i?levsellik alan?nda daha iyi bir performansa ya da daha az bozuklu?a i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Cronbach alfa, Likert Ölçe?i, ??levselli?in Genel De?erlendirilmesi (GAF), Remisyon, Ay?rt Edicilik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?lant?l? Kurum E-posta Adresleri: soaydemir@gmail.com (Sorumlu Yazar Ömer Aydemir)

Yaz??ma Adresi: Makalenin yay?nland??? tarihteki ilgili kurum adresi (Genellikle sorumlu yazar?n ba?l? bulundu?u üniversite veya hastane).

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2007 y?l?nda yay?mlanan bir geli?tirme çal??mas?n?n ürünüdür. Kullan?m izinleri ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Ömer Aydemir ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir.

Orijinal makale PDF ba?lant?s? ?urada bulunabilir: turkpsikiyatri.com.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: bipolar-bozuklukta-islevsellik-olcegi-toad.pdf.

Referanslar

Aydemir, Ö., Eren, ?., Sava?, H., Kalkan-O?uzhano?lu, N., Koçal, N., Devrimci-Özgüven, H., ... Vahip, S. (2007). Bipolar Bozuklukta ??levsellik Ölçe?inin geli?tirilmesi, güvenilirlik ve geçerlili?i. **Türk Psikiyatri Dergisi**, 18(4), 344-352.

Bipolar Bozuklukta ??levsellik Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki alt ölçekler orijinal dillerinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek toplam 52 madde ve 11 alt ölçekten olu?maktad?r:

duygusal i?levsellik
zihinsel i?levsellik
cinsel i?levsellik
damgalanma hissi
içe kapan?kl?k
ev içi ili?kiler
arkada?lar?yla ili?kiler
toplumsal etkinliklere kat?l?m
günlük etkinlikler ve hobiler
inisiyatif alma ve potansiyelini kullanabilme
i?

ARABPSYCHOLOGY.COM